

Generaldirektören för Brottsförjldsverket
Esa Vesterbacka

Svenska Finlands folkting vänder sig till Brottsförjldsverket för att lyfta fram behovet av svenskspråkiga lösningar inom fångvårdsväsendet för fångar med svenska som modersmål.

Folktingets session i Pargas den 23-24.4.2005 antog en motion om fångvård på svenska och beslöt att vidta åtgärder för att bidra till att trygga de svenskspråkiga fångarnas rättigheter. Frågan är principiellt viktig. Även om det bara är ett litet antal personer som berörs, så är dessa personer i en särskilt utsatt ställning i och med att staten utövar avsevärd makt över fångar. Finlands nationalspråk är finska och svenska och landets medborgare ska enligt språklagen själva få välja vilket språk de använder i kontakt med myndigheter.

Syftet med moment 2 i språklagens (423/2003) 40 § är att trygga en svenskspråkig fånges rättigheter i en enspråkigt finsk straffanstalt. En fånge har oberoende av straffanstaltens språkliga ställning rätt enligt 17 § i grundlagen att använda sitt eget språk hos myndigheter och att få expeditioner på detta språk. En svenskspråkig fånges rättigheter kan vid behov förverkligas genom att tolk anlitas. I så fall är det av yttersta vikt att man anlitar edsvurna tolkar för att trygga fångens integritetsskydd.

För att fångarnas rättigheter ska förverkligas så borde fångarnas modersmål registreras som en del av inskrivningsproceduren. Regeringspropositionen 263/2004 med förslag till lagstiftning om verkställighet av fängelsestraff och häktning fäster stor vikt vid den plan för fängelsetiden som enligt förslaget ska uppgöras. I stor utsträckning handlar det om en vårdplan. För att planen ska förverkligas framgångsrikt måste fångens modersmål tas i beaktande i alla skeden av vården.

Folktinget uppmanar Brottsförjldsverket att se till att det i fortsättningen finns svenskspråkiga blanketter att tillgå. För närvarande finns enligt uppgift inga blanketter på svenska; vare sig för ansökan om förflyttning till öppen anstalt, familjebesök, civilarbetstillstånd, studier eller annat. Enklast löses detta genom att blanketterna från början trycks upp med finsk text på ena sidan och svensk på den andra. Frågan är viktig för att trygga svenskspråkiga fångars rätt till samma utbildnings- och rehabiliteringsmöjligheter som finskspråkiga fångar har tillgång till.

Det finns tre avdelningar för svenskspråkiga fångar i Finland; i Vasa, Åbo samt Helsingfors, men i praktiken klarar de inte av att ge service på svenska. Därför anser Folktinget att man bör utreda möjligheterna att koncentrera de svensk- och tvåspråkiga fångarna och personalen till en enda fångvårdsanstalt för att därigenom kunna utveckla tillgången på service och aktiviteter på svenska för svenskspråkiga fångar.

Utbildningen av fångvårdspersonal sker i dagens läge endast på finska. Folktinget föreslår att det vid antagningen införs ett system med tilläggsopäng för sökande som behärskar svenska. Därigenom kunde man trygga tillgången på svensktalande personal för en lång tid framöver.

Fångvårdarutbildningen borde också innehålla attitydskolning och tester vid antagningsförfarandet för att olämpliga sökande ska kunna sållas bort. Lönetillägg till vårdare som talar flera språk, och som också använder språken i praktiken, borde införas.

Ett fängelsestraff är en tung period i en fånges liv, och det är oskäligt att strafftiden försvåras ytterligare av att man inte får information och bemötande på sitt modersmål. Svenska Finlands folkting hoppas att Brottspåföljdsverket gör en utredning över de svenskspråkiga fångarnas antal och placeringsort och med det snaraste vidtar åtgärder för att förbättra deras ställning.

Helsingfors den 10 juni 2005

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Astrid Thors
ordförande

Åsa Nyman
språkskyddssekreterare